

KAMPÜS ALANI İÇİNDE SU ÖĞESİ KULLANIMININ İŞLEVSEL VE ESTETİK NİTELİKLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ: ANADOLU ÜNİVERSİTESİ YUNUS EMRE KAMPÜSÜ ÖRNEĞİ*

Arş. Gör. Gizem Hediye EREN**

Eskişehir Teknik Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi Endüstriyel Tasarım Bölümü
gheren@eskisehir.edu.tr / erengzm@gmail.com
ORCID: 0000-0003-1560-3237

Arş. Gör. Dr. Merve BULDAÇ

Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Mimarlık Fakültesi İçmimarlık Bölümü
merve.buldac@dpu.edu.tr / mervebuldac@gmail.com
ORCID: 0000-0001-8390-0175

Özet

Yaşamın pek çok farklı alanında, farklı işlevlerle kendisini gösteren suyun mekân tasarımı üzerinde önemli bir role sahip olduğu bilinmektedir. Su ögesi, geçmişten bugüne hem açık hem de kapalı mekânlarda çeşitli amaçlar için kullanılmıştır. Tarihsel süreç içerisinde, birçok uygarlıkta su, farklı fiziksel ihtiyaç ve eylemlerin karşılanmasıyla aynı anda, estetik nitelikleri sembolik değerleri ve anlamlarıyla mekân kimliğini oluşturmada etkili olmuştur. İşlevsellik ve estetik anlamında çeşitlilik gösteren su ögesi, mekân kimliğinde önemli bir rol üstlenmiştir. Su açık mekânların önemli bileşenlerinden birisidir. Kampüsler hem öğrenciler hem de eğitmenlere, içerisinde yaşam ve aktivite alanı sunan; onların tüm ihtiyaçlarını karşılayabildiği bir sosyal yaşam merkezidir, yerleşkedir. Kampüs planlamasının ilkeleri ve tasarım kararları, pek çok araştırmanın konusu olmakla birlikte, kente uygun bir mekân kimliği taşıması da önemlidir. Eskişehir, içerisinde geçen Porsuk Nehri ile şehir peyzajının bütünleştiği karasal iklime sahip şehirlerden biridir. Bu bakımdan, kent estetiği açısından suyun çok önemli bir öge olduğu Eskişehir ilinde yer alan en eski kampüs olan Yunus Emre Kampüsünde de açık mekânlarda su ögesinin farklı formlarda ve kullanım biçimleriyle yer aldığı görülmektedir.

Bu çalışmanın kapsamı çalışmanın örnek alanını oluşturan, suyun kent kimliğinde önemli bir yeri olan Eskişehir'deki en eski kampüs olan Anadolu Üniversitesi Yunus Emre Kampüsü'ndeki açık mekânlardaki yapay su öğeleridir. Çalışmanın amacı; kampüs alanı içinde su ögesi kullanımının işlevsel ve estetik niteliklerinin değerlendirilmesidir. Çalışmada tarama modeli kullanılarak konu ile ilgili literatür taraması yapılmış olup, benzer çalışmalar neticesinde bulunan veriler ile karşılaştırma yöntemi kullanılmıştır. Ayrıca, alanda uzman kişilerin görüşlerinden faydalanılarak, tespitler yapılmış, gözlem tekniği kullanılmıştır. Ayrıca veri toplarken kayıt tutma yöntemi olarak not alma ve fotoğraflama tercih edilmiştir. Çalışmanın sonucunda kampüsteki çeşitli su yapıları üzerinden farklı işlevsel ve estetik nitelikleriyle suyun önemli bir kent estetiği ögesi olduğu, Eskişehir ilinde ona kent kimliği ile uyumlu bir kimlik kazandırdığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Su, Mekân, İşlevsel, Estetik, Kampüs.

Atf: Eren, G. H., Buldaç, M. (2019). *Kampüs Alanı İçinde Su Ögesi Kullanımının İşlevsel ve Estetik Niteliklerinin Değerlendirilmesi: Anadolu Üniversitesi Yunus Emre Kampüsü Örneği*. IDA: International Design and Art Journal, 1(1), s.109-123.

* Bu çalışma 23-24.11.2019 tarihinde Ankara'da Uluslararası 24 Kasım Başöğretmen Eğitim ve Yenilikçi Bilimler Sempozyumunda bildirisi olarak sunulmuştur.

** Sorumlu Yazar

EVALUATION OF FUNCTIONAL AND AESTHETIC QUALITIES OF WATER ITEM USE IN THE CAMPUS AREA: ANADOLU UNIVERSITY YUNUS EMRE CAMPUS EXAMPLE*

Res. Assist. Gizem Hediye EREN**

Eskişehir Technical University Faculty of Architecture and Design Department of Industrial Design
gheren@eskisehir.edu.tr / erengzm@gmail.com
ORCID: 0000-0003-1560-3237

Res. Assist. Dr. Merve BULDAÇ

Kütahya Dumlupınar University Faculty of Architecture Department of Interior Design
merve.buldac@dpu.edu.tr / mervebuldac@gmail.com
ORCID: 0000-0001-8390-0175

Abstract

It is known that water, which manifests itself in many different areas of life with different functions, has an important role in space design. The water element has been used for various purposes both indoors and outdoors from past to present. In the historical process, in many civilizations, water has been effective in the space with its aesthetic qualities, symbolic values, and meanings as well as meeting different physical needs and actions. The water element, which has varied in functionality and aesthetics, has played an important role in the identity of space. Water is an important component of open spaces. The word “campus” means, an educational institution consisting of institutions and units such as faculties, institutes, schools, etc. which have scientific autonomy and public legal personality, and carry out high-level education, training, scientific research, and publication. The campuses offer both students and instructors a living and activity space; it is a social life center where they can meet all their needs. Although the principles of campus planning and design decisions are the subjects of many researches, it is also important that it bears an appropriate space identity in the city. Eskişehir is one of the cities with terrestrial climate where Porsuk River passes through and integrated within the city landscape. In this respect, it is seen that the water element takes place in various areas of the campus with different forms and usage forms in the open spaces of Yunus Emre Campus, which is the oldest campus in Eskişehir province, where water is a very important element in terms of urban aesthetics.

The scope of this study is the artificial water elements in the open spaces of the Yunus Emre Campus of Anadolu University, the oldest campus in Eskişehir, which has an important place in the urban identity of water. The aim of the study; evaluation of the functional and aesthetic qualities of water element used within the campus area. In the study, a literature review was made using the scanning model and a comparison method was used with the data obtained from similar studies. The observations were made by using the opinions of experts in the field. In addition, note-taking and photographing were preferred as a method of recording data. As a result of the study, it has been seen that water is an important urban aesthetic element with its different functional and aesthetic qualities through various water structures on campus and it has given it an identity that is compatible with the urban identity in Eskişehir.

Keywords: Water, Space, Functional, Aesthetic, Campus.

Citation: Eren, G. H., Buldaç, M. (2019). *Kampüs Alanı İçinde Su Ögesi Kullanımının İşlevsel ve Estetik Niteliklerinin Değerlendirilmesi: Anadolu Üniversitesi Yunus Emre Kampüsü Örneği. IDA: International Design and Art Journal, 1(1), p.109-123.*

* This study was presented as a paper at the International November 24 Education and Innovative Sciences Symposium in Ankara on 23-24 November 2019.

** Corresponding Author

Giriş

Yaşamın pek çok farklı alanında, farklı işlevlerle kendisini gösteren suyun mekân tasarımı üzerinde önemli bir role sahip olduğu bilinmektedir. Su ögesi, geçmişten bugüne konut, yeme-içme mekânları, eğitim mekânları, park ve bahçeler, şifahaneler vb. hem açık hem de kapalı mekânlar gibi pek çok yapının farklı detaylarında fiziksel temizlenme ve arınma ihtiyaçlarının giderilmesinin yanı sıra, ruhsal olarak da rahatlama gibi çeşitli amaçlar için kullanılmıştır. Tarihsel süreç içerisinde birçok uygarlıkta su, farklı fiziksel gereksinim ve eylemlerin karşılanmasıyla yanı sıra, estetik nitelikleriyle ve sembolik anlamlarıyla da mekânda etkili olmuştur. İşlevsellik ve estetik anlamında çeşitlilik gösteren su ögesi, mekân kimliğinde önemli bir rol üstlenmiştir.

Su açık mekânların önemli bileşenlerinden birisidir. Bu bağlamda kent estetiği açısından suyun çok önemli bir öge olduğu Eskişehir ilinde yer alan ve en eski kampüs niteliğindeki Yunus Emre Kampüsü'nün açık mekânlarında da su ögesinin çeşitli bölgelerde farklı formlarda ve kullanım biçimlerinde kullanıcı karşısına çıkmaktadır. Bu çalışmanın amacı durum tespiti olup; Anadolu Üniversitesi Yunus Emre Kampüsü'ndeki açık mekânlarda mevcut yapay su öğelerinin fiziksel ve estetik niteliklerini ortaya koymaktır. Çalışmada yöntem olarak tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli, bir durumu olduğu biçimde betimlemek için kullanılmaktadır ve araştırmaya konu olanı, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi "gözleyip" belirleyebilmek önemlidir (Karasar, 2008: 77). Bu çalışmada da suyun işlevsel ve estetik niteliklerinin sunduğu faydalar nitel araştırma yöntemlerinden gözlem tekniği kullanılarak not alma ve fotoğraflamayla kaydedilmiştir. Dolayısıyla suyun alan yazında belirtilen işlevsel ve estetik niteliklerinden gözlem aracı olarak faydalanılmıştır.

Suyun Mekânda İşlevsel ve Estetik Niteliklerinin Sınıflandırılması

"Mekân" kavramı anlam olarak, farklı disiplinlerde farklı şekillerde ortaya çıkmaktadır. Bu çalışmanın konusu kapsamında kent "mekân", kenti oluşturanlar "mekânsal ögeler" olarak ele alınmış, su ise bu mekânsal ögelerden biri olarak değerlendirilmiştir. Mekân, "bulunulan yer" (Türk Dil Kurumu, 2019), "içinde yaşayan kullanıcıların fizyolojik, psikolojik ve toplumsal gereksinimlerini karşılayan bir uzay parçası" (Norberg-Schulz, 1971: 9), "somut olarak algılanabilen ve soyut olarak da hayal edilebilen, algıyla kavranabilen ve tanımlanabilen bir yapı" (Kahraman, 2014: 76) olarak tanımlanabilir.

TDK (2019) 'ya göre "peyzaj" bir yerin doğal görünüşüdür. Fakat birçok kaynakta bu doğal görünüşe insan elinin katkısından bahsedildiği görülebilir. Peyzaj; Fransızca bir kelime olan "Paysage" kelimesinden meydana gelmiş olup, manzara, görünüm anlamına gelmektedir. İngilizce'de ise "Landscape" arazi düzenlemesi anlamına gelmektedir. Peyzaj bir noktadan bakıldığında görüş alanındaki doğal ve kültürel varlıkların toplamıdır (Peyzaj Üzerine, 2019).

Kentsel mekânlarda peyzaj çok önemli bir unsurdur. Avrupa'nın doğal ve kültürel peyzajlarının bir bütün olarak korunması, yönetilmesi ve planlanması konusunda bir çerçeve sözleşmesi olan, Türkiye tarafından 2000 yılında imzalanmış ve 2003 yılında 4881 sayılı Kanun ile onaylanarak yürürlüğe girmiş olan Avrupa Peyzaj Sözleşmesi (2000)'ne göre, peyzaj insanlar tarafından algılandığı şekliyle karakteri doğal ve/veya insani unsurların eyleminin ve etkileşiminin sonucu olan bir alandır (Council of Europe, 2000). Su ögesi, doğal ve yapay yapılarıyla, peyzajın önemli ve vazgeçilmez parçaları arasında yer almaktadır.

Su, mekânda işlevsel ve estetik nitelikleri açısından iki önemli amaçla kullanılmaktadır. Su öğeleri ya da su yapıları kullanım nedenleri bu iki amaç altında sınıflandırılmıştır: Suyun işlevsel nitelikleri rekreasyon, sirkülasyon kontrolü, iklimsel konfor sağlama ve gürültü kontrolü gibi amaçlara hizmet ederken, estetik nitelikleri ise görsel, işitsel, dokunsal psikolojik etkiler şeklindedir (Gençtürk, 2006: 47-56). Suyun kullanım amacının çeşitliliği onu, farklı işlevlere hizmet eden form ve yapılar şeklinde kullanıcı karşısına çıkarmaktadır. Gençtürk (2006) durgun su öğelerinin kullanım amaçlarını; yüzmeye, tekneyle gezme ve su oyunları gibi rekreasyonel amaçlı (s. 53), güvenli ve emniyetli bir trafik düzeni

ya da mekân içinde düzenli bir ilerlemeyi sağlama gibi sirkülasyon kontrolü amaçlı (s. 53); hareketli su öğelerinin ise özellikle sıcak ve kuru iklimlerde buharlaşma ve püskürtme ile havayı ve sıcaklığı modifiye ederek serinletici etkisinden dolayı iklimsel konfor sağlama amaçlı (s. 54), gürültünün yüksek seviyelerde olduğu mekânlarda, rahatsız edici sesi perdelemek için ise gürültü kontrolünü sağlama amaçlı (s. 56) kullanım olarak sıralamaktadır.

Su öğesinin sağladığı etki, insanlar tarafından çeşitli şekillerde algılanmakta, bu özelliğiyle su farklı estetik nitelikleriyle karşımıza çıkmaktadır; Durgun ya da yavaş akan suyun görsel etkisi huzur ve dinginlik; hızlı ve güçlü akan suyun ise heyecan ve canlılık hissidir (Gençtürk, 2006: 57). Hareketli su yüzey olarak farklı dalgalanmalar ve yansımalar oluştururken, havaya sıçrayan zerrecikleriyle ışığı farklı renklere kırmaktadır (Şengül, 1995: 76). Suyun akarken etrafındaki yüzeylere çarpmasıyla, sıçrarken - çağıldarken oluşturduğu sesler suyun işitsel etkisini oluşturmakta ve sesin yoğunluğu - frekansına göre dinginlik ya da heyecan hissini sağlamaktadır (Gençtürk, 2006: 48). İnsan bedenine temas eden suyun dokunsal etkisi serinlik ve ferahlık hissidir. Durgun su ve üzerine düşen damlalar ya da içine atılan bir taşın oluşturduğu dalgalar ise suyun psikolojik etkisine hizmet etmekte, meditasyon, düşüncelere dalma ve dinlenme için bir mekân sağlamakta, bu eylemler sırasında en az düzeyde sarf edilen bedensel enerji ise suyun düşük enerjisini yansıtılmaktadır (Gençtürk, 2006: 51).

Tablo 1. Su Öğesinin İşlevsel ve Estetik Nitelikleri

Su öğesinin işlevsel niteliklerinden faydalanma		Su öğesinin estetik niteliklerinden faydalanma	
Durgun su	Hareketli su	Durgun su	Hareketli su
Yüzme, tekneyle gezme ve su oyunları gibi rekreasyonel amaçlı	Sıcak ve kuru iklimlerde buharlaşma ve püskürtme ile havayı ve sıcaklığı modifiye ederek serinletici etkisinden dolayı iklimsel konfor sağlama amaçlı	Huzur ve dinginlik hissi	Heyecan ve canlılık hissi
Güvenli ve emniyetli bir trafik düzeni ya da mekân içinde düzenli bir ilerlemeyi sağlama gibi hava dolaşımı kontrolü amaçlı	Gürültünün yüksek seviyelerde olduğu mekânlarda, rahatsız edici sesi perdelemek için ise gürültü kontrolünü sağlama amaçlı	Meditasyon, düşüncelere dalma ve dinlenme	Serinlik ve ferahlık hissi

Eskişehir, Su ve Rekreasyon

Porsuk Nehri

Porsuk Nehir Havzası, Sakarya Nehrinin bir alt havzasını oluşturmakta ve Kütahya ve Eskişehir illerini kat ederek Sakarya'ya ulaşmaktadır. Murat Dağının doruklarında doğan nehir tarımsal, evsel ve endüstriyel kullanımlarla tüketilmektedir (Efelerli ve Büyükerşen, 2008: 451). Eskişehir Anadolu'nun kuzeybatısında yer alan, karasal iklime sahip bir şehirdir. Bu karasal iklime sahip şehrin civarındaki karasal iklime sahip diğer şehirlerden farkı onun Porsuk Nehri ile bütünleşmesidir. Eskişehir, Türkiye'nin içinden nehir geçen ender şehirlerinden biridir. Şehrin merkezinde Adalardan ve Kanlıkavak boyunca uzanırken, halkın sosyal yaşantısının önemli bir parçası olarak şekillenmesinde etkili olduğu görülen Porsuk Nehri, su ile bütünleşme bakımından diğer karasal iklim şehirleri arasında Eskişehir'i farklı bir yere taşımaktadır.

Akarsular, içinden geçtikleri kentlerin kimliğini biçimlendirmektedirler. Eskişehir'de en önemli yer üstü suyu olan, düzenli bir akışa sahip, doğu-batı doğrultusunda uzanan ve kenti ikiye bölen Porsuk Nehri, ulaşım anlamında zorluklar çıkarsa da, kent kimliğinin biçimlenmesinde önemli etkilerde bulunmaktadır

(İlgar, 2008: 48). Porsuk Nehri 60'lı yıllara kadar halkın ticari ve rekreasyonel kullanımlarının merkezi iken, 90'lı yıllara kadar taşkın, kirlilik, bakımsızlık nedeniyle daha az kullanılmıştır. Kirlilik ve bakımsızlığın ana kaynağı nehrin fabrikalarca kirletilmesi ve şehrin kanalizasyon altyapısının çözülmemesidir (Eskişehir İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2019). 2003'te Porsuk Nehri ve çevresinin ekolojik ve rekreasyonel açıdan canlandırma projesinin hayata geçmesi, kentin fiziksel yapısı ve halkın nehirle kopan bu ilişkisini yeniden canlandırarak, sosyal yaşantının önemli bir parçası haline getirmiştir. Yeşil yol özelliği taşıyan bu akarsu koridorunun yeniden düzenlenmesi sonucunda kentin çehresi büyük ölçüde değişmiş ve bu alanlar yerel halkla birlikte, yerli turistler açısından da cazibe merkezi haline dönüşmüştür (Sarıçam ve Coşkun Hepcan, 2015: 2).

Şehir merkezinde nehir, kano yarışları gibi çeşitli sporlar, gondol ve tekne turu etkinliklerinin yanında, çeşitli rekreasyon etkinliklerine de sahiplik etmekte Adalar-Kentpark arası ulaşım gibi birtakım hizmetlerin sağlanmasında kullanılmaktadır. Porsuk Nehri ve bu bağlamda su, kentin önemli bir parçası haline gelmiş ve turistik açıdan Eskişehir'in önemini zenginleştirilmiştir.

Eskişehir Kent Peyzajında Su Öğeleri: Park ve Bahçeler

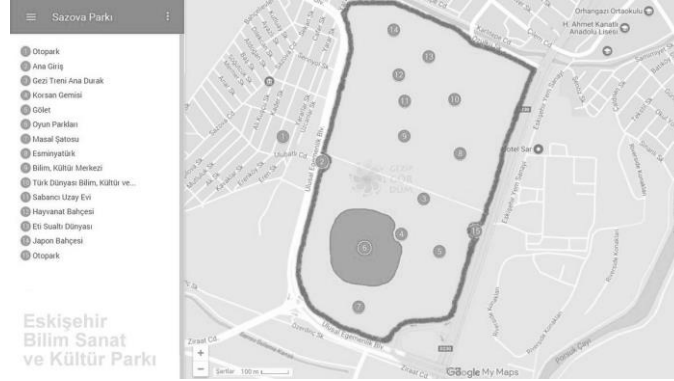
Park ve bahçeler kentte boş zaman ve rekreasyon aktiviteleri için ayrılmış olan alanlardır. Boş zaman kavramının en yaygın tanımı; Weiskopf'a (1976: 3) ait "insanların yaşamsal ihtiyaçlarından arda kalan ve çalışma zamanlarından sonra kendi emirlerine kalan zaman süresi" tanımıdır. Çalışma, uyku, yemek yeme ve diğer zorunlu işler için ayrılan zaman dışında, bireyin kaliteli bir takım etkinlikler yaparak geçirdiği (Karaküçük ve Gürbüz, 2007: 18); hem kendisi hem de başkaları için bütün zorunluluk ve bağlardan kurtulup, bağımsız ve özgür bir şekilde kendi seçeceği bir etkinlikte uğraştığı bir süreçtir (Tezcan, 1982: 22). Bu zaman dilimini değerlendirmek için bireylerin özgür iradeleriyle seçtikleri ve kurallar olmadığı etkinliklere "serbest zaman etkinlikleri" ya da "rekreatif" etkinlikler denmektedir (Ragheb ve Tate, 1993: 61). Rekreasyon, boş zaman sürecinde, bireyin kendi isteği ile kendisini fiziksel ve mental yönden yenilemeyi amaçlayan; onun toplumsal, ekonomik ve kültürel olanakları ve yaşadığı toplumun yapısı ile bağımlı olarak yapılan etkinlikler bütünüdür (Güleç, 1990: 133). Kitap-dergi okumak, sosyal medya kullanmak, yeşil alanlarda oturmak, yürüyüş yapmak gibi etkinlikler açık alanlarda yapılabilecek rekreatif etkinliklere örnek teşkil etmektedir.

Rekreasyon etkinliklerinin en yoğun gerçekleştirildiği alanlardan biri de parklardır. Büyükşehir ve ilçe belediyelerinin sorumluluklarından biri de, Park ve Bahçeler Müdürlüğü altında 5393 sayılı Belediye kanununun ve ilgili mevzuat kanunlarına dayanılarak hazırlanan Park ve Bahçeler Müdürlüğü Görev ve Çalışma Yönetmeliği kapsamında; il ya da ilçe sınırlarında yetişkinlerin, gençlerin ve çocukların rekreatif etkinliklerine hizmet etmesi amacı ile parklar dahilinde yürüyüş yolları, bisiklet yolları, spor alanları, yeşil alanlar tesis etmek ve bunların bakım, onarım ve iyileştirme çalışmalarını yapmaktır (Yerlisu Lapa vd., 2012: 852). Eskişehir ili sınırları dâhilinde park ve bahçe sayısının oldukça fazla olduğu bilinmektedir. Bunlardan ön plana çıkanlar arasında Sazova Parkı ve Kent Parkı örnek verilebilir. Bu park ve bahçeler çeşitli rekreatif etkinliklere ev sahipliği etmektedir. Bu alanlarda yapay su öğelerinin fazlalığı ise dikkat çekicidir. Suyun fiziksel ve psikolojik etkilerinden park ve bahçelerde etkili bir biçimde faydalandığı görülmektedir. Öyle ki, henüz etkisi kanıtlanmamış olsa da yerel söylemlerde, park ve bahçelerdeki yapay su yapılarının sayısının yüksek olması, coğrafi şartları, yükselteleri, yeryüzü şekilleri, denize olan uzaklığı gibi nedenlerden dolayı kara iklimi özelliğine sahip olan Eskişehir ilinde, son yıllarda eskiye göre nemli ve daha ılıman bir iklim yapısının yaşanmasına da neden olduğu söylenebilir.

Sazova Parkı (Eskişehir Bilim, Sanat ve Kültür Parkı)

Eskişehir-Kütahya yolu üzerinde yer alan, yaklaşık 400.000 m² alan üzerine kurulu olan ve 2008 yılında kullanıma açılan Sazova Parkı, sahip olduğu tasarım ve içinde barındırdığı yapılar ile Türkiye'nin en

özgün parkları arasında gösterilmektedir (Sazova Parkı, 2019). Eskişehir Büyükşehir Belediyesi ve çok sayıda işbirlikçi firma tarafından işgücü ve kaynaklar kullanılarak tasarlanmış bir park projesidir (Görsel 1).

Görsel 1. Sazova Parkı (Eskişehir Bilim, Sanat ve Kültür Parkı) Yerleşim Planı

Bu kurgu içinde Porsuk Çayı, üzerinde çeşitli etkinlikler kabul eden kentsel bir ortama dönüştürülmekte, su yolu ulaşımı, su kenarı rekreasyonu kavramları güçlendirilmekte, yer yer düzenlenen ağaçlıklarla yaşam suyunun merkezine taşınmaktadır.

Sazova parkı Eskişehir ilinde yer alan yapay parklarından bir tanesidir. Bir göl etrafında konumlanmış olan Korsan gemisi, Masal şatosu başta olmak üzere hayvanat bahçesi, Japon bahçesi ve planetaryum¹ gibi farklı çeşitli yapılar bulunmaktadır (Görsel 2). Japon bahçesi “2010 Türkiye’de Japon Yılı” etkinlikleri kapsamında Eskişehir Büyükşehir Belediyesi ve Japon Türk Kültürel Değişim Derneği İşbirliğiyle, Osaka Sanat Üniversitesi Profesörü Masao Fukuhara tarafından çizilmiştir (Plant Dergisi, 2015). Gölün etrafında kuğu evleri, içindeyse çeşitli balıklar bulunmaktadır. Yılın belli zamanlarında çocuklar için ilk yelkenli tekne sınıfı, "optimist" sınıfı eğitimlerine su yarışları aktivitelerine ev sahipliği yapmaktadır.

Görsel 2. Sazova Parkı (Eskişehir Bilim, Sanat ve Kültür Parkı)

Kent Park

Kent Park, Eskişehir-Ankara yolu yakınlarında yaklaşık 300.000 m² alanda yer almaktadır. Kent Park içinde açık ve kapalı yüzme havuzları, Türkiye’de bir ilk olan yapay plaj, restoranlar, at binme alanları, oyun grupları ve büyük bir yapay göl bulunmaktadır (Görsel 3).

¹ Planetaryum: Gökevi, Yıldız Evi. <https://www.kelimecim.com/anlam-bul/planetaryum-kelimesinin-anlami> (21.10.2019).

Görsel 3. Kent Park Yerleşim Planı

Dalokay Tasarım Stüdyosu tarafından 2005'te tasarlanan projenin kavramsal tasarım yaklaşımı, Eskişehir'deki Porsuk Nehri'ni, halkın günlük yaşamına entegre ederek kullanıma açmaktır. Tasarım ekibine göre proje "Eskişehir için belirleyici bir referans noktası ve kentsel değer olan Porsuk Nehri ile kentin buluşmasında bir ara kesittir ve geleneksel rekreasyon ve yeşil alan kullanımının yanında suyun kentin doğrudan bir parçası olmasına yönelik bir alandır" (Arkiv, 2019).

Parkın Porsuk Çayı'na bakan kısmında oluşturulan özel alanda Türkiye'nin ilk yapay plajı inşa edilmiş ve Kent Park projesi Eskişehir'e Türkiye'nin denizi olmayan bir kentinde plaja sahip olma ayrıcalığını kazanmıştır. Yapay gölette kuğular, ördekler ve onlar için çeşitli kapalı barınma alanları ve balıklar yer almaktadır (Eskişehir İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2019) (Görsel 4).

Görsel 4. Kent Park

Üniversite ve Kampüs Kavramı ve Yapıları

Üniversite sözcüğü "bilimsel özerkliğe ve kamu tüzel kişiliğine sahip, yüksek düzeyde eğitim, öğretim, bilimsel araştırma ve yayın yapan fakülte, enstitü, yüksekokul vb. kuruluş ve birimlerden oluşan öğretim kurumu" olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2019). Fransızca "université" sözcüğünden, Fransızca sözcük ise Geç Latince "universitas" sözcüğünden alıntıdır. Bu sözcük Latince "universus" yani "evrensel" sözcüğünden türetilmiştir (Etimoloji, 2019).

Kampüs sözcüğün kökeni, Fransızca olan "campus" sözcüğünden gelmektedir. TDK'nın yerleşke olarak tanımladığı kampüs, öğrencilerin eğitim yaşamının olduğu kadar, sosyal yaşamının da önemli parçasıdır. Türeyen (2002) ise kampüsü "esas işlevleri eğitim, öğretim, araştırma ve uygulama olan, kullanıcıları için gerekli yaşam koşullarını sağlayan akademik köy" olarak tanımlamaktadır. Öyle ki,

TDK’ da kampüs kelimesinin cümle içinde kullanımına örnek olarak Ahmet Cemal’den şu alıntı ile karşılaşırız: "Bir öğrenci için üniversite, kentin ve yaşamının bütünü demek değildir ama kampüs, onun yaşamının odak noktasıydı." (2019).

Kampüs, üniversiteye ait çeşitli yapıların, binaların ve açık alanların bulunduğu alandır. Kampüs açık alanlarının planlanmasında farklı sosyal etkinlikler ve rekreasyon aktivitelerini destekleme gibi çeşitli işlevsel niteliklerin yanında, estetik niteliklerine de önem verilmektedir. Kampüsün, içinde yer aldığı kentlerin dokusuyla, morfolojisiyle örtüşmesinin, kentin kimliği ile uyumunun onu kentin bir parçası yapacağını söylemek mümkündür. Kampüsler, peyzajıyla şehre özgü bir yapı kazanmaktadır. Kampüs açık alanları, öğrenciler ve üniversite personeli için boş zaman geçirme ve rekreatif etkinlikler için değerlendirilebilecek en önemli mekânlar arasında yer almaktadır.

Anadolu Üniversitesi Yunus Emre Kampüsü

Anadolu Üniversitesi'nin temelini 1958'de kurulan Eskişehir İktisadi ve Ticari ilimler Akademisi oluşturmaktadır. 1982 yılında Anadolu Üniversitesine dönüşen kurum kısa zamanda yalnızca Türkiye'nin değil dünyanın en büyük üniversiteleri arasında yer almıştır. Şehrin merkezinde yer alan Kampüs üçü açık ve uzaktan öğretim veren on iki fakülte bir'i Devlet Konservatuarı olmak üzere üç Meslek Yüksek Okulu, altı Enstitü ve 30 Araştırma Merkezine ev sahipliği yapmaktadır (Anadolu Üniversitesi, 2019).

Anadolu Üniversitesi Yunus Emre Kampüsü yüzölçümü 866.751 metrekaredir (Hürriyet, 2007). İçerisinde birçok yapı bulunmaktadır. Bu yapılardan biri kütüphane, biri akademisyenlere, biri idari personele, ikisi de öğrencilere ait olmak üzere dört adet yemekhane olarak kullanılmaktadır. Çeşitli açık ve kapalı spor alanları olarak 500 kişilik açık tribünlü bir spor sahası, yarı olimpik yüzme havuzu, halı saha, basketbol ve voleybol sahaları, tenis kortu bulunmaktadır. Bunun dışında farklı yemek yeme-içme alanları ve bir adet süpermarket bulunmaktadır. Eskiden askeri amaçlarla kullanılan Taşbina Restoran, eski bir vagonun yeniden değerlendirilerek küçük bir kafeteryaya dönüştürüldüğü Tren kafe, çeşitli kafeteryalar ve her fakültede kantinler bulunmaktadır.

Kampüsün ana girişinden itibaren su ögesi ile karşılaşmaya başlanmaktadır. Ana kapının bulunduğu, çevre yolu ile kesişen "Bağlar" olarak anılan bölgede, kampüs sınırından bir sulama kanalı geçmektedir (Görsel 5).

Görsel 5. Yunus Emre Kapısı Ötünden Geçen Su Kanalı

Kampüste ana kapısından içeri doğru ilerledikçe çeşitli formlarda yapay su öğelerini görmek mümkündür. Kampüsün diğer sık kullanılan Eczacılık kapısı girişinde de kampüs kullanıcılarını yine benzer su öğeleri karşılamaktadır. Bu tür karşılamalar, kampüse giren kullanıcı üzerinde ilk izlenim bırakması açısından önemli bir özelliktir. Yunus Emre Kampüsü bu özelliğiyle su ögesinden etkili bir şekilde yararlandığı izlenimini sunmaktadır. "Yunus Emre Kampüsü Açık Mekân Yapay Su Öğeleri"

Rektörlük Binasını geçince caminin yanında kalan bölgede de bir havuz bulunmaktadır. Bu havuzda durgun su bulunurken aynı zamanda etrafını çeviren fiskiyeler ile birlikte de suyun hareketine rastlamak mümkündür. Havuz daire biçimindedir. Bu havuz, araç trafiğinin yoğun olduğu bir kavşakta olduğundan, caminin içindeki gürültünün su sesi ile yer değiştirmesini sağlayarak, araç ve yaya gürültüsünü perdelemesi açısından önem taşımaktadır (Görsel 9). Akademik personel yemekhanesi ve çay bahçesine giderken yürünen, Eczacılık Fakültesi'nin önündeki bölgede bulunan havuz da benzer bir özellik göstermektedir. Havuz üçgen biçimindedir (Görsel 10).

Görsel 9-10. Fiskiyeli Havuz 1-2, 2019

Kampüsün orta bölgesinde Türk bayrağının bulunduğu yerde basamaklı bir havuz bulunmaktadır. Bu havuzdan basamaklar boyunca su, süzülerek akmakta ve dolaşımı sağlanmaktadır. Bu havuz aracılığıyla su ögesi, bu alanın mekânsal ögesi olma rolünü üstlenmektedir. Bu bir aradalık, suyun fişkirarak ve çağıldayarak, hem görsel hem de işitsel olarak, rüzgârda dalgalanan bayrağa eşlik etmesine olanak tanımaktadır (Görsel 11). Güzel Sanatlar Fakültesinin yanında bulunan Çağdaş Sanatlar Müzesi girişinde de bir adet fiskiyeli süs havuzu bulunmaktadır (Görsel 12).

Görsel 11. Orta Havuz

Görsel 12. Çağdaş Sanatlar Müzesi Önü, 2019

Kütüphanenin en alt katının önünde, öğrencilere ayrılmış bir dinlenme ve bir rekreasyon alanı, bu alanda da çeşitli yerlerde oturma yerleri ve banklar bulunmaktadır. Bu kısımda öğrenciler, ders çalışma aralarında konuşma ve sosyalleşme gereksinimlerini gidermektedirler. En alt katında sessiz ders çalışma alanı olarak ayrılmış alanın bulunduğu binanın hemen önünde, ortasındaki fiskiye yardımıyla hareketli suyun bulunduğu bir havuz bulunmaktadır. Hareketli su, dışarıdan gelen sesleri perdeleyerek dışarıdaki konuşma sesleri ve gürültünün içeri ulaşmasını engellemekte ve bu şekilde yalıtımı sağlamaktadır (Görsel 13). Kütüphanenin en alt katının karşısında küçük bir süs bahçesini andıran bir yapının içinde de bir havuz bulunmaktadır. Bu minyatür havuz, süs bahçesi ile bir bütünlük oluşturmaktadır (Görsel 14).

Görsel 13-14. Kütüphane Önü 1-2, 2019

Bir Botanik Bahçesi olan Japon Bahçesi'nde çeşitli bitki türlerine özellikle Japonya'da yetişen, oradan getirilen bitki türlerine ve bunların yanında Japon bahçesi taraflarında küçük süs havuzlarına rastlamak mümkündür. Bu bahçeler, Zen bahçelerini andırmaktadırlar. “Zen”, Japonca kökenli bir kelime olup “derin düşüncede olma” durumu şeklinde ifade edilebilir. Budizmin bir kolu olarak da tariflenen zen, meditasyona önem vermektedir. Zen bahçeleri ise, ruhun ve beden dinlenip huzur bulması için bireylerin kendine döndüğü yerlerdir.² Kampüs içerisinde bu alan, özellikle sirkülasyonun daha az olduğu, ulaşım yollarına daha uzak ve dolayısıyla daha sessiz olan bir alan olarak planlanmıştır. Buradaki havuzlar da suyun yavaş akışıyla Zen anlayışını, su ögesinin kullanım amacıyla örtüşürmektedir (Görsel 15-16).

Görsel 15-16. Japon Bahçesi Süs Havuzları.

Hukuk fakültesi kantinine ait sosyal alanda bulunan havuz sembolik bir anlatıma hizmet etmektedir. Buradaki sosyal alanda kampüsün ana kapısına doğru uzanan yeşil alan ve çevre yolu civarındaki kent dokusu izlenebilmektedir. Bu bakımdan havuz, bu seyir tepesinin tamamlayıcı mekânsal ögesi olma rolünü üstlenerek kampüsü ve kent dokusunu su sesi eşliğinde izleme imkânı sunmaktadır (Görsel 17).

Çeşitli yapay su öğelerine durgun su biçiminde olarak rastlanırken, çeşme ve fiskiyeler ile hareketlilik kazanan yapıların da olduğunu görülmektedir. Bazı havuzlar oldukça geniş ve durgun sudan oluşmaktadırlar. Anadolu Konukevi'nin çay bahçesinin yanında bulunan havuz, yapay gölet şeklinde bir hacim ve alanda kurgulanmıştır. Bu gibi yapay su öğelerinin, belirli bir alanda bulunan canlılar ile bunları saran çevrenin karşılıklı ilişkileri ile meydana gelen ve süreklilik gösteren ekolojik sistem olarak

² <https://www.uplifers.com/zen-ruh-beden-sagligi-icin-japon-bahcesi-tasarimi/#ixzz65YnZxJVJ> (21.10.2019)

tanımlanan (TDK, 2019), kendi ekosistemini oluşturduğu, içindeki bitkisel yaşamın, onlarla beslenen balıklar ve balıklarla beslenen kediler tarafından dengelendiği bir sistem oluştuğunu ve kampüse yeni bir ekosistem kazandırdığını söylemek mümkündür (Görsel 18).

Görsel 17. Hukuk Fakültesi Kantine Ait Sosyal Alandaki Havuz

Görsel 18. Anadolu Konukevi Çay Bahçesi Yanı

Değerlendirme

Bu çalışmada mevcut durum tespiti tarama modeli üzerinden yapılarak, çalışmanın örneklem alanını oluşturan Anadolu Üniversitesi Yunus Emre Kampüsü içinde yer alan su öğeleri yerinde gözlem tekniği uygulanarak fiziksel ve estetik niteliklerinin faydaları üzerinden bir değerlendirme yapılmıştır.

Su öğesinin açık mekânlarda, hareketli veya durgun olarak kullanıcı karşısına çıktığı görülmüştür. Su yapılarının kullanım amacının çeşitliliği onu farklı işlevlere hizmet eden form ve biçimlerde görülmesine neden olmaktadır. Suyun işlevsel nitelikleri rekreasyon, sirkülasyon kontrolü, iklimsel konfor sağlama ve gürültü kontrolü gibi amaçlara hizmet ederken, estetik nitelikleri ise görsel, işitsel, dokunsal psikolojik etkiler şeklinde kendisini göstermektedir.

Kampüs açık alanlarındaki su öğelerinin fiziksel ve estetik anlamda kampüse kazandırmış oldukları özellikler;

- Kalabalık rekreasyon alanları olan çay bahçeleri, yeşil ve ağaçlık alanlar ve bankların bulunduğu açık dinlenme mekânlarında, kütüphane ve yemekhanelerin çevresinde hareketli su öğesi, yaya veya araç trafiğinden doğan rahatsız edici sesi perdelemek, gürültü kontrolünü sağlamak amaçlı kullanılmakta ve bu özelliğiyle su öğesinin işlevsel niteliklerinden faydalandığı söylenebilir. Özellikle kütüphane ve müze önünde bulunan hareketli su iç mekânı gürültüden korumak ve ses yalıtımını sağlamak açısından yararlıdır.
- Ayrıca hareketli su özellikle Eskişehir gibi karasal iklimin hâkim olduğu soğuk ve kuru bir kentte, ferahlatıcı etkisinden dolayı kampüs içinde iklimsel konfor sağlama amaçlı olarak da kullanıldığını söylemek mümkündür.
- Durgun ya da yavaş akan suyun görsel etkisi huzur ve dinginlik; hızlı ve güçlü akan suyun ise heyecan ve canlılık hissi yaratmaktadır. Japon bahçesindeki süs havuzları, yavaş akan suyu ile görsel etkisi huzur ve dinginlik hissi verirken, kampüsün kapılarına yakın peyzaja ait havuzların ise hızlı ve güçlü akan suyu heyecan ve canlılık hissi vermektedir. Zen havuzlarını andıran bu havuzlar bu felsefenin anlatısına hizmet etmesi açısından, suyun sembolik anlatımına hizmet etmektedir. Bu havuzlar, kampüs alanındaki konum ve içinde bulunduğu peyzaj alanına göre farklı nitelikleri ile farklı beklentilere hizmet etmektedirler. Daha az sayıda insan dolaşımı ve dolayısıyla daha az kalabalık alanlarda rekreasyon alanları olan yeşil ve ağaçlık alanlar ve bankların bulunduğu açık

dinlenme mekânlarında, su ögesinin estetik niteliklerinden dinginlik ve huzuru sağlamak için faydalanılmaktadır. İnsan sirkülasyonu ve kalabalığın nispeten daha az olduğu Japon Bahçesinin bulunduğu alanlardaki havuzlar durgundur.

- Hareketli su, yüzey olarak farklı dalgalanmalar ve yansımalar oluştururken, havaya sıçrayan zerrecikleriyle ışığı farklı renklere kırmaktadır. Boş vakit geçirmek, kitap okumak, etrafı seyretmek ya da dinlenmek için kullanılan, bankların ve çeşitli oturma birimlerinin bulunduğu kampüs açık alanlarında, suyun akarken etrafındaki yüzeylere çarpmasıyla, sıçrarken ve çağıldarken oluşturduğu sesler suyun işitsel etkisini oluşturmakta ve sesin yoğunluğu ve frekansına göre dinginlik ya da heyecan hissini sağlamaktadır. Türk bayrağının bulunduğu merkez havuz, hareketli su ile bayrağın dalgalanmasına eşlik ederek bir coşku ve heyecan hissini sağlamaktadır. Dolayısıyla bahsedilenler ışığında hareketli su kullanıcı üzerinde farklı bir psikolojik etki oluşturarak heyecan hissini tetiklemekte ve daha canlı bir mekân algısı oluşturmaktadır.
- Durgun su ise, üzerine düşen damlaların oluşturduğu dalgalarla suyun psikolojik etkisine hizmet etmekte, düşünme ve dinlenme için bir mekân sağlamaktadır. Havuzlardaki fiskiyeler yılın belli mevsimlerinde ve günün belli saatlerinde aktifken, belli zamanlarda çalışmaz, bu da bu su ögelerinin kampüs kullanıcıları üzerinde farklı zamanlarda farklı etkileri oluşmasına neden olur.

Sonuç

Su ögesi, Porsuk Nehri'nin yıllar içerisinde şekillendirmiş olduğu kent kimliğindeki etkisinden dolayı, Eskişehir için önemli bir öğedir. Eskişehir'in kent kimliği üzerinde suyun önemi büyüktür. Kimi zaman doğal bir akarsu, kimi zamansa yapay bir göl ya da bir havuz olarak kendisini göstermektedir. Eskişehir için suyun, kentin sosyal yaşantısının önemli bir parçası ve çeşitli rekreasyon etkinlikleri açısından önemli bir öğe olduğunu söylemek mümkündür. Bu etkilerin izlerini kentin park, bahçe gibi çeşitli rekreasyona yönelik mekânlarında olduğu gibi, Anadolu Üniversitesi Yunus Emre Kampüsü'nde de görmek mümkündür. Bu mekânda da fazla sayıda bulunan su ögesi, fiziksel ve sembolik anlamlarda birtakım önemli rollere sahip olmasının yanında Yunus Emre Kampüsü'nün de vazgeçilmez bir parçasıdır.

Değerlendirme bölümünde değinildiği gibi, kampüs içindeki yapay su ögeleri farklı işlevsel nitelikleriyle, hareketli ve durgun olarak, çeşitli sosyal ve rekreasyonel alanlarda; kimi zaman geniş durgun havuzlar, kimi zaman farklı geometrik yapılarda irili ufaklı fiskiyeli havuzlar, kimi zaman basamaklı havuz yapılarıyla akan su olarak çeşitli şekillerde kendisini göstermektedir.

Yukarıda bahsedilenler doğrultusunda, kampüsteki çeşitli su yapılarının, farklı işlevsel ve estetik niteliklerle suyun önemli bir kent estetiği ögesi olduğu ve çalışmanın örneklem alanını oluşturan Eskişehir'de de, Yunus Emre Kampüsüne kent ile uyumlu bir kimlik kazandırdığı görülmüştür. Bu özelliğiyle kent ile sıkı bir bağ kurmakta ve bu bağlamda Eskişehir'in kent halkına sağladığı fiziksel ve psikolojik katkıları, kampüs de öğrencilerine sunmaktadır.

Su ögesinin kampüs içindeki kullanımının ve şehir kimliğiyle uyumu tarama modeli kullanılarak yazarların kampüs içindeki uzun süreli gözlemleri üzerinden ortaya konulmuş olup, başka bir çalışmada su ögesinin işlevsel ve estetik niteliklerinin kampüs kullanıcıları üzerindeki etkileri, anketler ve görüşmeler aracılığıyla genişletilerek ortaya konabilir.

Kaynakça

Anadolu Üniversitesi. <https://www.anadolu.edu.tr/universitemiz/kurumsal/hakkinda> (21.10.2019).

Arkiv. Eskişehir Kent Parkı. <http://www.arkiv.com.tr/proje/eskisehir-kent-parki/6595> (21.10.2019).

- Council of Europe (2000). Explanatory Report to the European Landscape Convention. European Treaty Series - No. 176. Florence, 20.X.2000.
- Efelerli, S. S. ve Büyükerşen, Y. (2008). Porsuk Havzası Su Yönetimi ve Eskişehir Örneği, TMMOB Su Politikaları Kongresi, s.451-459.
- Eskişehir İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü. <https://eskisehir.ktb.gov.tr/TR-157723/porsuk-nehri.html> (26.11.2019).
- Eskişehir İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü. <https://eskisehir.ktb.gov.tr/TR-157963/kent-park.html> (21.10.2019).
- Etimoloji Türkçe. <https://www.etimolojiturkce.com/kelime/%C3%BCniversite> (21.10.2019).
- Gençtürk, Z. İ. (2006). Meydanlarda Su Ögesi Tasarımı: Sultanahmet ve Beyazıt Meydanları İncelemesi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Güleç, S. (1990). Orman İçi Rekreasyon Potansiyelinin Saptanması İçin Geliştirilen Bir Değerlendirme Yöntemi. İ. Ü. Orman Fak. Dergisi, Seri: A, 40 (2), s.132-147.
- Hürriyet, 2007. En Güzel 10 Kampüs. <http://www.hurriyet.com.tr/en-guzel-10-kampus-7737096> (21.10.2019).
- İlgar, E. (2008). Kent Kimliği ve Kentsel Değişimin Kent Kimliği Boyutu: Eskişehir Örneği. Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Ana Bilim Dalı.
- Kahraman, M. D. (2014). İnsan İhtiyaçları ve Mekânsal Elverişlilik Kavramları Perspektifinde Yaşanılabilirlik Olgusu ve Mekânsal Kalite. Planlama, 24(2), s.74-84. DOI: 10.5505/planlama.2014.29591
- Karaküçük, B. ve Gürbüz, S. (2007). Rekreasyon ve Kentleşme. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Karasar, N. (2008). Bilimsel Araştırma Yöntemi. 18. Baskı. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Norberg-Schulz, C. (1971). Existence, Space & Architecture. London: Studio Vista.
- Peyzaj Üzerine. Peyzaj nedir? <http://peyzaj.uzerine.com/> (27.11.2019).
- Plant Dergisi, 2015. Eskişehir Sazova Bilim Kültür ve Sanat Parkı. <http://www.plantdergisi.com/eskisehir-sazova-bilim-kultur-ve-sanat-parki.html> (21.10.2019).
- Ragheb, M. G. & Tate, R. L. (1993). A Behaviour Model of Leisure Participation Based on Leisure Attitude, Motivation And Satisfaction. Leisure Studies, 12, s.61-71.
- Sarıçam S. ve Coşkun Hepcan, Ç. (2015). Porsuk Çayı Adalar Mevkii ve Çevresinin Rekreasyonel Kullanımının Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma. Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi, 52(1), s.1-11.
- Sazova Parkı. <https://gezipgordum.com/sazova-parki-bilim-sanat-ve-kultur-parki/#sazova-parki-hakkinda-bilgiler> (21.10.2019).
- Şengül, E. (1995). Mimari – Su İlişkisi Üzerine Bir İnceleme. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Türeyen, M. N. (2002). Yükseköğretim Kurumları - Kampuslar. Tasarım Yayın Grubu.
- Türk Dil Kurumu (TDK). <https://sozluk.gov.tr/> (21.10.2019, 27.11.2019).
- Tezcan, M. (1982). Sosyolojik Açından Boş Zamanları Değerlendirme. Ankara: A.Ü Yayınları.
- Yerlisu Lapa, T., Varol, R., Tuncel, E. F., Ağyar, E., Certel, Z. (2012). Belediye'ye Ait Park Alanlarını Sportif Amaçlı Kullanan Bireylerin Katılımlarının ve Beklentilerinin İncelenmesi: Bornova Örneği, 1. Rekreasyon Araştırmaları Kongresi (851-65), 12-15 Nisan, Antalya.

Görsel Kaynakçası

Tablo 1: Şengül, 1995 ve Gençtürk, 2006'dan uyarlanmıştır. Su Ögesinin İşlevsel ve Estetik Nitelikleri.

Görsel 1: Gezip Gördüm. Sazova Parkı Yerleşim Planı. <https://gezipgordum.com/wp-content/uploads/2016/04/sazova-parki-eskisehir.jpg> (11.11.2019).

Görsel 2: Eskişehir İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü. Sazova Parkı. <https://eskisehir.ktb.gov.tr/TR-157965/bilim-sanat-ve-kultur-parki.html> (11.11.2019).

Görsel 3: Google Haritalar (2019)

Görsel 4: Eskişehir İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü. Kent Park. <https://eskisehir.ktb.gov.tr/TR-157963/kent-park.html> (11.11.2019).

Görsel 5, 9, 10, 12, 13, 14, 17, 18: Gizem Hediye Eren Kişisel Arşivi, 2019.

Görsel 6: Facebook. Anadolu Üniversitesi Sosyal Medya Hesabı. Yerleşim planı üzerinden tekrardan üretilmiştir. <https://www.facebook.com/anadoluuni/photos/a.10150170411249558/10151777329274558/?type=1&theater> (28.11.2019).

Görsel 7: Google Haritalar, Sefa Ulum, [Anadolu Üniversitesi Yunus Emre Kampüsü](#) Eczacılık Girişi, Haziran, 2018 (12.11.2019).

Görsel 8: Mapio. Eczacılık Kapısı Girişindeki Peyzaj Düzenlemesi. <https://mapio.net/pic/p-20443745/> (12.11.2019).

Görsel 11: WOW Turkey. Orta Havuz. http://wowturkey.com/t.php?p=/tr348/batusener_auyk2.jpg (11.11.2019).

Görsel 15-16: Google Haritalar, Salih Aydın, Japon Bahçesi, Mayıs, 2018; Akın Aksoy, Japon Bahçesi, Mayıs, 2016 (12.11.2019).